

Ministerie van Financiën
T.a.v. de heer Ir. J.R.V.A. Dijsselbloem,
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
Antonio Vivaldistraat 2-8
1083 HP Amsterdam
T 020 301 03 01
nba@nba.nl
www.nba.nl

Datum	Onderwerp	Referentie	Bijlage(n)
3 november 2015	uitbreiding oob's	CPS/1/RM/KV	-

Doorkiesnummer
020-3010302

Geachte heer Dijsselbloem,

De vaste commissie voor Financiën van de Tweede Kamer heeft u op 10 september 2015 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd (2015D33144) over het onderzoek (Kamerstuk 33 977, nr. 6) naar de uitbreiding van het aantal organisaties waarvan de accountantscontrole wordt aangewezen als "wettelijke controle in de zin van de Wta (weco)" of die zelf worden aangewezen als "organisatie van openbaar belang (oob)".

Met een dergelijke aanwijzing worden wettelijk extra waarborgen voor de kwaliteit van de accountantscontrole opgelegd. Nu zijn reeds banken, verzekeraars en beursfondsen aangewezen als oob. Gezegd kan worden dat ook grote organisaties in het openbaar bestuur en in de semipublieke sector, een groot openbaar belang vertegenwoordigen. Op 2 november jongstleden heeft u de schriftelijke vragen van de Tweede Kamer beantwoord. In dat kader brengen wij graag de volgende zaken onder uw aandacht. De inhoud van deze brief delen wij ook met de Tweede Kamer.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Organisaties van openbaar belang óók in de (semi-)publieke sector

De afgelopen jaren is onze beroepsgroep nadrukkelijk geweest op kwaliteitsgebreken in de accountantscontrole. Daarop heeft een werkgroep van de NBA het rapport 'In het publiek belang' uitgebracht met voorstellen voor het verbeteren van de kwaliteit van de controle. Dit rapport is door de NBA onderschreven. De voorgestelde maatregel 4.9 ziet op een uitbreiding van de oob-definitie:

".....De werkgroep is van mening dat de OOB definitie in ieder geval uitgebreid zou moeten worden met woningbouwcorporaties, zorginstellingen, onderwijsinstellingen, provincies en gemeentes van nog een nader in te vullen omvang."

De NBA onderschrijft het uitgangspunt dat aan de wettelijke controle van de jaarrekening van organisaties van openbaar belang strengere eisen worden gesteld. Wij menen dat ook bij organisaties in de (semi-)publieke sector van een zodanig openbaar belang sprake kan zijn dat extra kwaliteitswaarborgen voor de accountantscontrole zijn gewenst. Meerdere accountantskantoren passen een aantal van de waarborgen zoals een extra interne 'opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling (okb)', reeds op vrijwillige basis toe bij controles bij grote organisaties in de (semi-)publieke sector. Met een wettelijke invoering van de oob-status wordt deze goede praktijk gecodificeerd en wordt een gelijk speelveld gecreëerd.

Tegelijk vinden wij dat moet worden gewaakt voor onevenredig hoge (doorberekende) lasten die gepaard gaan met het wettelijk toekennen van de kwalificatie 'oob'. Dat pleit voor een beperking van de toekenning tot organisaties van substantiële omvang.

Wij adviseren tevens om het omvangscriterium op basis waarvan organisaties in een sector als oob worden aangewezen te baseren op kenmerken van de sector. Zo zou het omvangscriterium voor woningcorporaties, waarvan het merendeel als klein kan worden getypeerd, gebaseerd kunnen worden op het aantal verhuureenheden (VHE).

'Sectorale inspectie' geen aanleiding om af te zien van oob

Het publieke toezicht op de accountantscontrole is op grond van de Wta belegd bij de AFM. Dit is het geval zodra de accountantscontrole van instellingen wordt aangemerkt als 'wettelijke controle' in de zin van de Wta. Het toezicht van de AFM wordt intensiever als een instelling bovendien als oob wordt gekwalificeerd.

De NBA verwelkomt uw voornemen om te bekijken of de accountantscontrole bij onderwijs- en zorginstellingen aangemerkt moet worden als 'wettelijke controle' in de zin van de Wta. Daarmee komt ook de accountantscontrole bij deze instellingen direct onder het toezicht van de AFM te vallen. Dit is al het geval bij controles die worden uitgevoerd bij respectievelijk woningcorporaties, netbeheerders, provincies, gemeenten en pensioenfondsen.

Tegelijk geeft u aan van plan te zijn om de woningcorporaties (althans zeker het merendeel), netbeheerders, grote pensioenfondsen en grote instellingen voor wetenschapsbeleid aan te merken als oob's. Voor een aantal andere van de hierboven genoemde instellingen, respectievelijk gemeenten, zorginstellingen en onderwijsinstellingen, wordt voorgesteld deze niet aan te wijzen als oob. Dit omdat in die sectoren reeds toezicht plaats zou vinden (onderwijs, gemeenten), men prioriteit zou moeten geven aan het werkbaar en uitvoerbaar maken van de accountantscontrole (zorgsector) of vanwege de "eigenheid" van de sector (i.c. gemeenten) welke volgens de VNG (i.c. de branchevereniging van de gecontroleerden) reeds veel *checks en balances* bevat.

De NBA merkt op dat in alle sectoren moet worden gewaakt voor onnodige doublures in de beoordelingen van de accountantscontrole. De situatie dreigt (onderwijs, zorginstellingen) respectievelijk is (gemeenten, woningcorporaties) (te) ontstaan waarin naast het generieke toezicht van de AFM een andere (overheids)organisatie toezicht uitoefent. In die gevallen is het verstandig te bezien of een deel van dat toezicht (datgene wat overlapt) kan vervallen.

De beoordeling van de accountantswerkzaamheden door de Onderwijsinspectie en door de Auditdienst Rijk¹ vindt niet plaats vanwege een directe wettelijke toezichtstaak. De bij deze organisaties werkzame accountants voeren deze beoordeling² steekproefsgewijs uit om te bezien of zij zelf als inspecteurs op het werk van hun beroepsgenoten kunnen steunen. Vandaar dat dit doorgaans met de term 'review' wordt aangeduid. Het is niet aan de Onderwijsinspectie of aan de Auditdienst Rijk om over de kwaliteit van de accountantscontrole publiekelijk te oordelen, maar aan de AFM.

In de zorg is de accountantscontrole problematisch omdat de instellingen grote moeite hebben met het invoeren van de complexe en laat tot stand gebrachte regelgeving. De prioriteit ligt vóór in de keten; niet achteraan. Dat neemt niet weg dat de grote ziekenhuizen en zorginstellingen een zodanig groot openbaar belang vertegenwoordigen dat hierop volgens ons de hoogste aan de oob-status gerelateerde kwaliteitswaarborgen van toepassing mogen worden verklaard.

Iedere sector acht zichzelf uniek en bij de gemeenten spreekt men in dat kader van "eigenheid". Men duidt dan vaak op de spreekwoordelijke openheid van het openbaar bestuur: openbare behandeling van begroting, financiële onderbouwingen van beleidsvoorstellen, managementrapportages, jaarrekening en accountantsrapport.

¹ Het in de brief genoemde provinciaal toezicht op de gemeente richt zich primair op het begrotingsevenwicht en omvat geen beoordeling van de accountantscontrole.

² Ook opgenomen in het normenkader extern financieel toezicht van Financiën (Kamerstuk 33 822 nr. 1 bijlage 2)

Deze openbaarheid van het financieel bestuur is echter geen reden om af te zien van extra kwaliteitswaarborgen voor de accountantscontrole; al is het maar bij de grootste gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen (GR) en waterschappen. Ook de door ons uit te brengen NBA-handreiking komt daar niet voor in de plaats. Integendeel, het onderstreept ons streven naar de hoogste kwaliteitswaarborgen bij gemeenten.

Zo is de ACM als toezichthouder op de energiesector voorstander van het toekennen van de oob-status aan alle netbeheerders. De ACM geeft aan zich in vergaande mate te baseren op de door de accountant uitgevoerde controles en is van oordeel dat de kwaliteit hiervan van het hoogste niveau dient te zijn. De ACM beoordeelt dus niet zelf nog eens de accountantscontrole, maar bepleit de invoering van de juiste waarborgen.

Resumerend

De NBA pleit voor het stellen van de juiste waarborgen aan de kwaliteit van de accountantscontrole bij instellingen met een openbaar belang, waarbij we geen aanleiding zien om een sector uit te zonderen. De NBA onderschrijft het voornemen om ook de controles bij onderwijs- en zorginstellingen aan te wijzen als 'wettelijke controle'. Voor het toekennen van de oob-status zou volgens ons vooral de omvang van een instelling bepalend moeten zijn, waarbij gelet op de kosten-baten verhouding de drempel hoog mag liggen. De omvang kan per sector worden bepaald. De NBA acht het wel verstandig om de invoering van de oob-status gefaseerd te laten plaatsvinden, rekening houdend met de prioriteiten en risico's die per sector kunnen verschillen.

Tot nadere toelichting gaarne bereid.

Met vriendelijke groet,
namens het Bestuur

Pieter J.A.M. Jongstra RA
Voorzitter NBA

